

กรอบแนวทางการเปิดเผยข้อมูล ประวัติอาชญากรรมของเยาวชน ในการจ้างงานภาคเอกชน: ความท้าทาย ในกระบวนการยุติธรรมและข้อเสนอเชิงนโยบาย A Framework for Disclosing Juvenile Criminal Records in Private Sector Employment: Challenges in the Justice System and Policy Recommendations

ภารดี นะศิริรัตน์*

Pharadee Nasirirun

อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์**

Aranee Vivatthanaporn

■ บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมของเยาวชนที่เคยกระทำผิดในคดีอาญาทั้งในมิติทางกฎหมายและนโยบายที่ส่งผลต่อโอกาสในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และ (2) ออกแบบกรอบแนวทางการเปิดเผยข้อมูลที่สมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของเยาวชนกับความต้องการของภาคธุรกิจ งานวิจัยนี้ดำเนินการภายใต้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยการเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงเยาวชน

* ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม, คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต

Doctor of Philosophy in Criminology and Justice Administration, Faculty of Criminology and Justice Administration, Rangsit University

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต

Assistant Professor, Faculty of Criminology and Justice Administration, Rangsit University

Received: 6 August 2025 Revised: 25 September 2025 Accepted: 26 November 2025

ผู้เคยกระทำความผิด ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความไม่ชัดเจนทางกฎหมาย การปฏิบัติงานขาดมาตรฐาน รวมทั้งผลกระทบระยะยาวต่อโอกาสในการจ้างงานโดยเฉพาะในภาคเอกชน ซึ่งใช้ข้อมูลจากทะเบียนประวัติอาชญากรโดยขาดหลักเกณฑ์การเปิดเผยที่เหมาะสม อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการฟื้นฟู ตลอดจนการคืนคนดีสู่สังคมอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงเสนอกรอบแนวทางโดยเน้นการจำแนกประเภทข้อมูลการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พร้อมทั้งการสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชน รวมถึงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการจัดตั้งทะเบียนผู้กระทำความผิดของเยาวชนแยกจากทะเบียนผู้ใหญ่ การทบทวนแนวทางการพิมพ์ลายนิ้วมือ การเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการไม่เลือกปฏิบัติในกฎหมายแรงงาน การส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม เพื่อสร้างระบบเป็นธรรม มีความสมดุล สอดคล้องกับหลักสิทธิตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กของสหประชาชาติ

คำสำคัญ: เด็กและเยาวชน, ประวัติอาชญากรรม, สิทธิในการได้รับโอกาสใหม่, การจ้างงานภาคเอกชน

■ Abstract

This qualitative research aims (1) to examine legal and policy challenges surrounding the disclosure of juvenile criminal records in Thailand, particularly their impact on employment opportunities, and (2) to design a disclosure framework that balances the protection of juvenile

rights with the legitimate interests of private-sector employers. Data were collected through in-depth interviews and focus group discussions with key stakeholders from government agencies, private-sector organizations, and individuals with histories of juvenile offending. The findings reveal ambiguities in the legal framework, inconsistencies in administrative practices, and long-term implications on employment opportunities especially in the private sector, where criminal-record information is used without appropriate disclosure criteria or safeguards. These practices create substantial barriers to rehabilitation and reintegration. In response, this study proposes a structured framework emphasizing data classification, personal data protection, and mechanisms for public-private collaboration. Policy recommendations include establishing a juvenile record system separate from the adult criminal record registry, revision of fingerprinting procedures, incorporation of non-discrimination provisions in labor law, and promoting targeted employment support. The proposed model aims to promote a fair and balanced system aligned with the principles of the United Nations Convention on the Rights of the Child.

Keywords: Juveniles, Criminal Records, Second Chances, Private Sector Employment

■ บทนำ

ประเทศไทยกำลังเผชิญการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สี่ (Fourth Industrial Revolution) ที่เทคโนโลยีดิจิทัลกับปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคม (Schwab, 2016) ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 รัฐบาลจึงมุ่งเน้นส่งเสริมนวัตกรรมพร้อมนำเทคโนโลยีมาช่วยยกระดับประสิทธิภาพการผลิต พร้อมพัฒนาศักยภาพแรงงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศต้องอาศัยบทบาทสำคัญของภาคเอกชน โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจ้างงานพร้อมกับบทบาทหลักของการลงทุน ตัวอย่างเช่น การลงทุนก่อสร้างโรงงานผลิตชิปซีลีคอนคาร์ไบด์แห่งแรกในประเทศไทยโดยบริษัท เอฟทีวัน คอร์ปอเรชั่น จำกัด ร่วมกับบริษัท ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน) ด้วยงบประมาณกว่า 11,500 ล้านบาท (Office of the Board of Investment, 2024) แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของประเทศไทยในฐานะศูนย์กลางการผลิตที่มีทั้งความได้เปรียบทางภูมิรัฐศาสตร์ โครงสร้างพื้นฐานมั่นคง พร้อมแรงงานที่มีความรู้ความสามารถ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นปัจจัยดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามา มีบทบาทในระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่องในเชิงเศรษฐกิจ พร้อมการวางแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว

แม้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น AI จะเข้ามาทดแทนแรงงานบางส่วน แต่แรงงานมนุษย์ยังคงเป็นหัวใจสำคัญในระบบการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ตรวจสอบกระบวนการทางเทคโนโลยี จึงทำให้ความต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรมยังคงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นศูนย์กลางสำคัญด้านการผลิตรวมถึงการส่งออกของประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัญหาการขาดแคลนแรงงานทั้งปริมาณและด้านคุณภาพฝีมือแรงงานยังคงเป็นอุปสรรคใหญ่ (Department of Labour Economics, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Labour, 2024)

สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพิจารณาประวัติศาสตร์ในกลุ่มเยาวชน เนื่องจากประวัติศาสตร์ในการจ้างงานในอดีตกลายเป็นอุปสรรคต่อโอกาสในการจ้างงานในอนาคต ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนเหล่านี้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างสร้างสรรค์ ปัญหานี้สะท้อนช่องว่างระหว่างนโยบายระดับชาติกับการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ส่งผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจรวมถึงสังคม เพราะเมื่อเยาวชนขาดโอกาสในการทำงาน ความยากจนอาจเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความเสี่ยงในการก่ออาชญากรรมซ้ำเพิ่มสูงขึ้นตามมา (Aranee Vivatthanaporn, 2017, p. 15)

จากสถิติในช่วงปี พ.ศ. 2564–2566 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนคดีเด็ก

และเยาวชนเข้าสู่สถานพินิจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่ อันส่งผลกระทบต่อโอกาสในการกลับคืนสู่สังคม โดยเฉพาะด้านการจ้างงานในภาคเอกชน ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมด้วยเช่นกัน สถิติเหล่านี้จึงชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษารอบแนวทางการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมของเยาวชนในการจ้างงานภาคเอกชนอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองสังคมกับการคืนโอกาสทางอาชีพให้แก่เยาวชนผู้เคยกระทำความผิด

ในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เยาวชนกลุ่มที่ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามักเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในภาคเอกชน ซึ่งกระบวนการสรรหาบุคลากรขององค์กรส่วนใหญ่ดำเนินการผ่านฝ่ายทรัพยากรบุคคล (HR) มีหน้าที่คัดเลือกผู้สมัครให้เหมาะสมตามความต้องการขององค์กร พร้อมการตรวจสอบภูมิหลังเพื่อประเมินความน่าเชื่อถือ รวมถึงความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน แม้ว่าผู้สมัครบางรายจะมีประวัติการกระทำความผิดในช่วงวัยเยาวชนที่ผ่านกระบวนการยุติธรรมมาแล้ว แต่ข้อมูลทางกฎหมายเหล่านั้นกลับยังคงปรากฏอยู่ในระบบ ยังอาจกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อโอกาสในการจ้างงานในอนาคต โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญต่อภาพลักษณ์ขององค์กร การตรวจสอบประวัติอาชญากรรมในภาคเอกชนมักดำเนินผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่

1. การตรวจสอบจากกองทะเบียนประวัติอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีขั้นตอนอย่างเป็นทางการโดยฝ่ายทรัพยากรบุคคล

ต้องจัดทำหนังสือขอตรวจสอบ โดยแนบสำเนาบัตรประชาชนพร้อมหนังสือยินยอมจากผู้สมัคร ผลการตรวจสอบจะส่งกลับมาภายใน 15 วัน โดยแสดงข้อมูลชื่อ นามสกุล เลขบัตรประชาชน ตลอดจนสถานะคดีในฐานข้อมูล

2. การตรวจสอบผ่านสถานีดำรวจแห่งท้องที่ โดยบางบริษัทอาจใช้ช่องทางไม่เป็นทางการ เช่น อีเมลหรือแอปพลิเคชัน Line บางครั้งไม่ต้องใช้เอกสารยินยอมจากผู้สมัครงาน เนื่องจากความสัมพันธ์เชิงไว้วางใจระหว่างสถานประกอบการกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ช่องทางนี้จะได้รับผลการตรวจสอบภายใน 2-3 วัน

ทั้งสองช่องทางนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนตลอดจนความไม่เป็นธรรมในกระบวนการจ้างงาน โดยเฉพาะเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้สมัครงาน เช่น บิดา มารดา ซึ่งอาจละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้สมัคร หากพบว่ามีประวัติอาชญากรรมนายจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะปฏิเสธการจ้างงานทันทีโดยไม่พิจารณาถึงลักษณะคดี อายุของผู้กระทำความผิด หรือโอกาสในการฟื้นฟู ซึ่งขัดต่อหลักการยุติธรรมเชิงฟื้นฟูอย่างแท้จริง (Pokpong Srisanit, 2018, pp.150-181)

ผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนผ่านประสบการณ์ของเยาวชนบางคนที่ตั้งใจกลับตัวพร้อมมุ่งหวังเริ่มต้นชีวิตใหม่หลังจากกระทำผิด กลับต้องเผชิญข้อจำกัดสำคัญจากการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ซึ่งกลายเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงโอกาสทางอาชีพอย่างชัดเจน งานศึกษาของจักริน สุวรรณมัย (Jakgrin Suwannamai, 2021, pp. 57-58) ชี้ให้เห็นว่า แม้ผู้กระทำผิดบางรายจะได้รับ

มาตรการเบี่ยงเบนแทนการดำเนินคดีอาญา ข้อมูลในระบบยังคงส่งผลกระทบต่อการทำงาน โดยเฉพาะเมื่อผู้สมัครเลือกที่จะไม่เปิดเผย ประวัติอาชญากรรม ซึ่งมักถูกตีความว่าเป็นการปกปิดข้อเท็จจริง อันนำไปสู่การถูกตัดสิทธิ์ อย่างไม่เป็นธรรม แม้ภาครัฐจะมีแนวทาง สนับสนุนการจ้างงานผู้เคยกระทำผิด แต่ในทางปฏิบัติ เยาวชนที่ผ่านกระบวนการ พ้นพญนได้รับการปล่อยตัวแล้ว ยังคงเผชิญกับการถูกกีดกันจากภาคเอกชน ปรากฏการณ์นี้ สะท้อนความจำเป็นเร่งด่วนในการทบทวน กรอบนโยบายว่าด้วยการจัดการข้อมูลประวัติ อาชญากรรมของเด็กหรือเยาวชน โดยเฉพาะ ในบริบทของการสมัครงานในภาคธุรกิจเอกชน

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยยังขาดแนวทาง ชัดเจนในการบริหารจัดการข้อมูลประวัติ อาชญากรรมของเยาวชนในบริบทของการจ้างงาน ภาคเอกชน ส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอน ในทางปฏิบัติ ทั้งในแง่กฎหมาย สิทธิมนุษยชน ตลอดจนนโยบายการจ้างงาน โดยเฉพาะ เมื่อภาครัฐให้ความสำคัญต่อภาพลักษณ์ ขององค์กรควบคู่กับความปลอดภัยของบุคลากร ขณะที่เยาวชนจำนวนหนึ่งได้ผ่านกระบวนการ พ้นพญนและตั้งใจเริ่มต้นชีวิตใหม่กลับต้องเผชิญกับ อุปสรรคจากการเปิดเผยข้อมูลในอดีต งานวิจัย ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาประเด็นปัญหารวมถึงข้อจำกัด ของระบบดังกล่าวทั้งในเชิงกฎหมายและนโยบาย พร้อมออกแบบกรอบแนวทางการเปิดเผยข้อมูล ที่สามารถถ่วงดุลระหว่างสิทธิในการได้รับ โอกาสครั้งที่สองของเยาวชนกับความต้องการ ของภาคเอกชนในการคัดเลือกบุคลากรอย่าง รอบคอบ โดยเสนอข้อยกเว้น หลักเกณฑ์ ตลอดจนแนวทางนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม

เพื่อสนับสนุนการพัฒนากฎหมายและแนวปฏิบัติ ที่เหมาะสมในอนาคต

นิยามศัพท์เฉพาะ

การคัดกรองบุคคลก่อนจ้างงาน (Pre-employment Screening) กระบวนการ ที่ฝ่ายทรัพยากรบุคคล (HR) ตรวจสอบภูมิหลัง ของผู้สมัครงาน เช่น ประวัติการศึกษา ประวัติ การทำงาน รวมถึงประวัติอาชญากรรม เพื่อประเมินความเหมาะสมในการจ้างงาน

การเปิดเผยข้อมูล (Disclosure) หมายถึง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดในอดีต ของบุคคลที่เคยกระทำความผิดขณะเป็น เยาวชน ไม่ว่าในรูปแบบเอกสารหรือฐานข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจถูกนำมาใช้ในกระบวนการ พิจารณารับเข้าทำงาน

■ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหา และข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูลประวัติ อาชญากรรมของเยาวชนที่เคยกระทำผิด ในคดีอาญา ทั้งในมิติทางกฎหมาย นโยบาย ซึ่งส่งผลต่อโอกาสในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

2. เพื่อออกแบบกรอบแนวทางการเปิดเผย ประวัติอาชญากรรมของบุคคลที่เคยกระทำผิด ในขณะเป็นเยาวชน

วิธีดำเนินการวิจัย (Materials and Methods)

งานวิจัยเรื่อง กรอบแนวทางการเปิดเผย ข้อมูลประวัติอาชญากรรมของเยาวชน ในการจ้างงานภาคเอกชน ความท้าทาย ในกระบวนการยุติธรรมและข้อเสนอ เชิงนโยบาย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์

เชิงลึกถึงปัญหาตลอดจนแนวทางการพัฒนารูปแบบการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมของเยาวชนในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาดุลยภาพระหว่างสิทธิในการฟื้นฟูผู้กระทำผิดวัยเยาวชนกับความจำเป็นของภาคเอกชนในการคัดกรองบุคลากรเพื่อการจ้างงาน ในการนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลัก โดยการใช้เครื่องมือวิจัยที่หลากหลาย ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตลอดจนการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทางกฎหมายควบคู่กับนโยบายทั้งในประเทศรวมถึงต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญประกอบการสรุปผลพร้อมการอภิปรายในกระบวนการวิจัย ด้วยเหตุนี้ การศึกษาครั้งนี้จึงเริ่มต้นจาก

1. การศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพร้อมข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมของเยาวชนที่เคยกระทำผิดในคดีอาญา ทั้งในมิติทางกฎหมาย นโยบาย ซึ่งส่งผลต่อโอกาสในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

2. การออกแบบกรอบแนวทางการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมของบุคคลที่เคยกระทำผิดในขณะที่เป็นเยาวชน

เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การบริหารจัดการ ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมไทย ขณะเดียวกันยังเก็บรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง นำไปสู่การพัฒนาแนวทางที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับ

บริบทจริง สามารถประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี รูปธรรม โดยผู้ให้ข้อมูลหลักของการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 กลุ่มสำคัญ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ เป็นผู้มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านกระบวนการยุติธรรมเยาวชน จำนวน 10 คน ผู้ให้ข้อมูลภาคเอกชน เป็นผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคลหรือผู้บริหารองค์กรระดับสูง มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจรับพนักงาน โดยเฉพาะกรณีผู้สมัครที่มีประวัติอาชญากรรมขณะเป็นเยาวชน ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลภาคเอกชนจากโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีจำนวนแรงงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป ตามเกณฑ์ของกรมโรงงาน (Department of Disease Control, 2024, pp.172-181) ในเขตนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 6 คน ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเยาวชนเป็นบุคคล ซึ่งเคยกระทำผิดในช่วงวัยเยาวชน ปัจจุบันมีอายุเกิน 18 ปี จำนวน 10 คน ครอบคลุมคดีเกี่ยวกับทรัพย์ ยาเสพติด การพนัน รวมถึงคดีอื่น ๆ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้จากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อสะท้อนบริบทปัญหาการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมในกรณีสมัครงานภาคเอกชน

■ ผลการวิจัย (Result)

ผลการวิจัยสะท้อนปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรมของเยาวชนที่เคยกระทำความผิด โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลในการพิจารณารับเข้าทำงานในภาคเอกชน โดยสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) ข้อจำกัดของกฎหมายกับการบังคับใช้ในการจัดการประวัติอาชญากรรม

และ (2) นโยบายการพิจารณาผู้มีประวัติอาชญากรรมเข้าทำงานของภาคเอกชน

1. ข้อจำกัดของกฎหมายกับการบังคับใช้ในการจัดการประวัติอาชญากรรม

ผลการศึกษาพบว่า ระบบกฎหมายในปัจจุบันยังขาดความชัดเจนในการกำหนดขอบเขตการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม โดยเฉพาะกรณีของเยาวชน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้ดุลยพินิจส่วนบุคคลในการตัดสินใจ ส่งผลให้การบังคับใช้ขาดความเสมอภาค กลายเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการคืนคนดีสู่สังคมอย่างเหมาะสม

1) กฎหมายไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดการตีความต่างกันในแต่ละหน่วยงานเกิดความไม่แน่นอนในการตัดสินใจเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม

2) ขาดระบบคุ้มครองสิทธิของเยาวชน ผู้เคยกระทำผิดในคดีอาญา ทำให้ผู้ที่กลับตัวแล้วต้องเผชิญกับการตีตราอย่างต่อเนื่อง

3) การบังคับใช้กฎหมายยังขาดกลไกกำกับตรวจสอบอย่างเข้มงวด ไม่มีบทลงโทษอย่างชัดเจนต่อหน่วยงานที่ละเมิดแนวทางหรือเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมโดยมิชอบ

2. นโยบายการพิจารณาผู้มีประวัติอาชญากรรมเข้าทำงานของภาคเอกชน

ภาคเอกชนในประเทศไทยมีแนวโน้มใช้ประวัติอาชญากรรมเป็นเงื่อนไขสำคัญในการกลั่นกรองผู้สมัครงาน โดยให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงและความมั่นคงขององค์กร ซึ่งในทางปฏิบัติ กลายเป็นการปิดกั้นโอกาสของผู้ที่เคยกระทำผิดในเยาวชน แม้จะเป็นความผิดเล็กน้อย หรือไม่มีความเกี่ยวข้องกับตำแหน่งงานที่สมัครก็ตาม

1) นโยบายคัดกรองของภาคเอกชนถูกกำหนดขึ้นภายใต้กรอบกฎหมายที่ไม่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดความคลุมเครือในการเข้าถึงตลอดจนการใช้ข้อมูล

2) การเปิดเผยประวัติอาชญากรรมกลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน แม้ผู้สมัครจะสำนึกผิดพร้อมกลับตัวแล้วก็ตาม

3) การตีตราทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลในอดีต ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของการเยียวยาฟื้นฟู รวมถึงการคืนคนดีกลับสู่สังคม

ตามมาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 กำหนดว่า ข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมต้องได้รับการปกป้องไม่ให้ถูกเปิดเผยโดยไม่จำเป็น เพื่อป้องกันการตีตราและส่งเสริมโอกาสในการกลับคืนสู่สังคม (Kingkan Petcharanun, 2022, p. 54) ดังนั้น จึงต้องมีทะเบียนประวัติผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนแยกออกจากผู้ใหญ่ จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารอบแนวทางการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมของเยาวชนในการจ้างงานภาคเอกชน ให้สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิควบคู่กับแนวทางการฟื้นฟู ทั้งยังต้องสร้างความสมดุลกับความต้องการของภาคธุรกิจ ในการคัดเลือกรับบุคลากรอย่างรอบคอบ โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหารวมถึงข้อจำกัดเชิงกฎหมายหรือเชิงนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของเยาวชนกลุ่มนี้

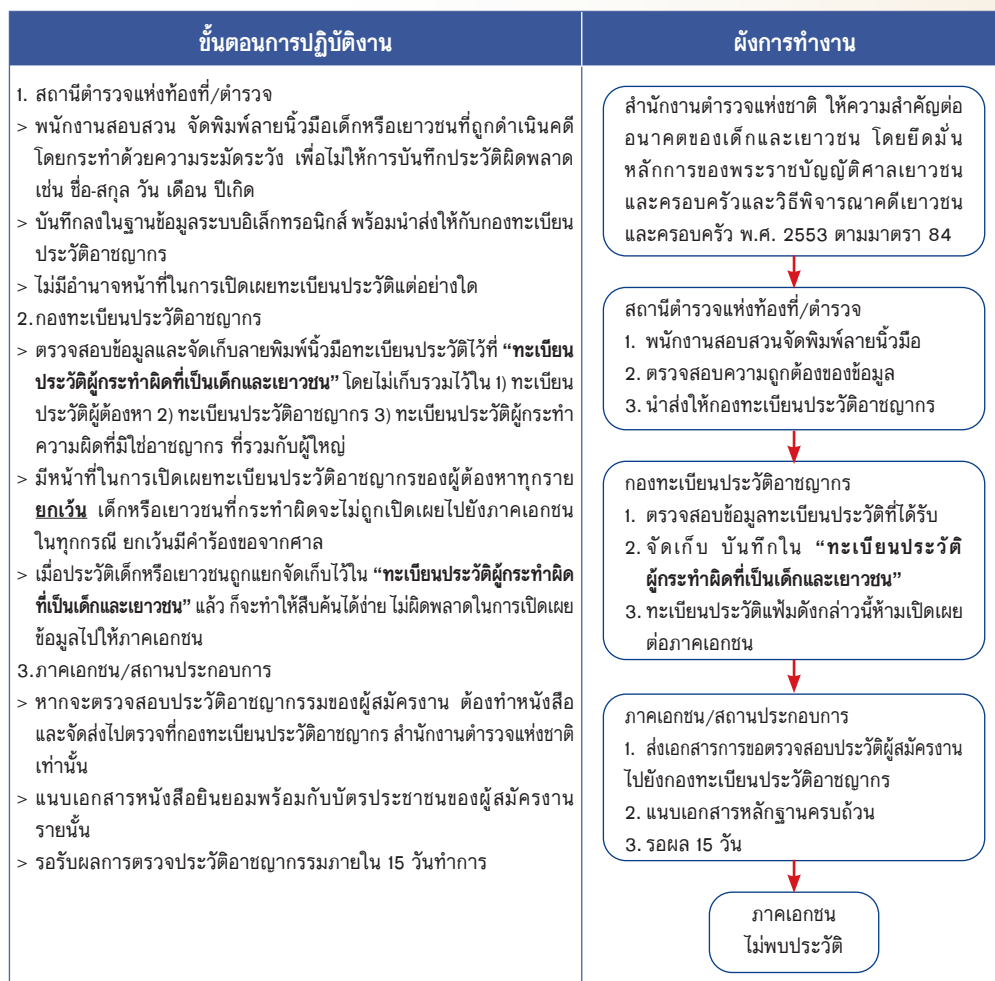
ผู้วิจัยได้ออกแบบกรอบแนวทางการเปิดเผยข้อมูลซึ่งช่วยให้เกิดความเป็นธรรม ลดการตีตราทางสังคม พร้อมส่งเสริมกระบวนการฟื้นฟูอย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของกระบวนการยุติธรรมควบคู่กับระบบการจ้างงานภาคเอกชน โดยรูปแบบที่นำเสนอประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่

1. หลักเกณฑ์ในการเปิดเผยข้อมูล กำหนดขอบเขต เจเนอซี ตลอดจนประเภทของข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่สามารถเปิดเผยได้ โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ เช่น อายุในขณะกระทำผิด ลักษณะความผิด ระยะเวลาที่ผ่านไปหลังพ้นโทษ รวมถึงพฤติกรรม การกลับคืนสู่สังคมของบุคคลนั้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้มีการตีตราหรือเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
2. กลไกการคัดกรองควบคุมการเข้าถึงข้อมูล เสนอให้มีหน่วยงานกลางหรือระบบ

ตรวจสอบกลางที่มีอำนาจอนุมัติควบคุม การเปิดเผยข้อมูลเฉพาะในกรณีจำเป็น เช่น การสมัครงานในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับ ความมั่นคงหรือความปลอดภัยสาธารณะ พร้อมกำหนดมาตรการในการรักษาความลับ ตลอดจนจำกัดการนำข้อมูลไปใช้เกินกว่า ขอบเขตที่กำหนดไว้

3. แนวทางการใช้ข้อมูลเชิงฟื้นฟู โดยไม่เลือกปฏิบัติ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนใช้ ข้อมูลประวัติอาชญากรรมโดยยึดหลัก “โอกาส ครั้งที่สอง” (Second Chance) ไม่ตัดสิน หรือปิดกั้นโอกาสของผู้ที่เคยกระทำผิดขณะเป็น เยาวชนหากแสดงพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน ควบคู่กับการให้คำปรึกษา อบรม หรือระบบ พี่เลี้ยงในกรณีที่รับบุคคลกลุ่มนี้เข้าทำงาน เพื่อให้เกิดการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 รูปแบบการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมของบุคคลที่เคยกระทำผิดขณะเป็นเยาวชน

หมายเหตุ. ผู้วิจัยจัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูล

จากภาพแสดงแนวทางกรอบการพัฒนา รูปแบบการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมของบุคคลที่เคยกระทำผิดขณะเป็นเยาวชน โดยเน้นการออกแบบระบบทะเบียนประวัติผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนขึ้น เป็นการเฉพาะ แตกต่างจากฐานข้อมูลของผู้ใหญ่ โดยสิ้นเชิง เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลดังกล่าวถูกรวมอยู่ในทะเบียนประวัติผู้ต้องหา ทะเบียน

ประวัติอาชญากรรม หรือทะเบียนประวัติผู้กระทำความผิดทั่วไปที่มีอยู่เดิม การแยกฐานข้อมูลนี้ช่วยให้สามารถจำแนกสถานะของบุคคลได้อย่างละเอียด ครอบคลุมตั้งแต่ระยะเวลาก่อนพิจารณาตี กระบวนการฟื้นฟู จนถึงสถานะสิ้นสุดทางกฎหมาย นอกจากนี้ ยังช่วยลดความเสี่ยงในการเปิดเผยข้อมูลที่อาจละเมิดสิทธิของกลุ่มเด็กหรือเยาวชนผู้เปราะบางอย่าง

เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีติดตรา (Labeling Theory) ที่ชี้ว่าการถูกติดตราว่าเป็นผู้กระทำผิดตั้งแต่วัยเยาว์จะส่งผลกระทบต่อ การปรับตัวและโอกาสในอนาคตของเยาวชน (Saranya Lartsatwattana, 2017, pp.58-59) อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการอนุสัญญาว่าด้วย สิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) ที่มุ่งคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชน ในการไม่ถูกเลือกปฏิบัติ สิทธิในความเป็นส่วนตัว และสิทธิที่จะได้รับโอกาสในการฟื้นฟูเพื่อกลับ คืนสู่สังคมอย่างสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

■ สรุปและอภิปรายผล (Discussion)

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การเปิดเผยข้อมูล ประวัติอาชญากรรมของเยาวชนในประเทศไทย ยังขาดระบบที่มีความเป็นธรรม สอดคล้องกับ หลักสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งรองรับการกลับ คืนสู่สังคมของผู้ที่เคยกระทำผิดในวัยเยาว์ โดยพบประเด็นปัญหาหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ข้อจำกัดทางกฎหมาย ความไม่ชัดเจน ของแนวทางปฏิบัติ รวมถึงการบูรณาการข้อมูล ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ประการแรก การจัดการข้อมูลทะเบียนประวัติ อาชญากรรมของเยาวชนในประเทศไทยยังไม่มี พระราชบัญญัติที่กำกับดูแลโดยเฉพาะ ส่งผลให้ การตีความหรือการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละ หน่วยงานมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะ เมื่อข้อมูลดังกล่าวถูกนำไปใช้ประกอบการพิจารณา รับเข้าทำงานในภาคเอกชน ซึ่งอาจกระทบ ต่อสิทธิและโอกาสในการกลับคืนสู่สังคม ของผู้พ้นโทษ ทั้งที่ตามหลักการของ Labeling

Theory (Becker, 1963) การติดตราทางสังคม จากการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม สามารถก่อให้เกิดผลกระทบระยะยาวต่อชีวิต ของบุคคลที่เคยกระทำผิดในช่วงวัยเยาว์ นอกจากนี้ ระบบการจัดเก็บและการเปิดเผย ข้อมูลในทางปฏิบัติยังขาดกลไกในการจำแนก ระดับความร้ายแรงของความผิด รวมทั้งยังไม่มี มาตรการกั้นกรองข้อมูลก่อนการเปิดเผย อย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจนำไปสู่การติดตรา ทางสังคมที่ไม่สอดคล้องกับหลักการฟื้นฟู และการให้โอกาสครั้งที่สองแก่เด็กและเยาวชน

ประการที่สอง แนวทางปฏิบัติในการเปิดเผย ข้อมูลยังขาดความชัดเจน โดยเจ้าหน้าที่บางราย ยังเปิดเผยข้อมูลต่อนายจ้างโดยไม่มีอำนาจ ตามกฎหมาย แม้มาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าข้อมูลประวัติคดี ของเยาวชนไม่ควรถูกนำมาใช้หลังจากสิ้นสุด กระบวนการยุติธรรมแล้ว กรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมาย และขาดกลไกกำกับดูแลอย่างรัดกุม ซึ่งสอดคล้อง กับข้อเสนอของปิยลักษณ์ โพธิ์วรรณ และ กิตติกรณ์ บำรุงบุญ (Piyaluk Potiwan & Kittikorn Bumroongboon, 2016) ที่ชี้ให้เห็นถึง ปัญหาความไม่เป็นเอกภาพของระบบราชการ ในการจัดการข้อมูล

ประการที่สาม การบูรณาการข้อมูลระหว่าง หน่วยงานยังขาดประสิทธิภาพ ทั้งในด้านระบบ ฐานข้อมูล การส่งต่อข้อมูล รวมถึงทรัพยากร บุคลากรที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการ ยุติธรรมมีระบบเก็บข้อมูลแบบแยกจากกัน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน ลำช้า ตลอดจนเสี่ยงต่อ การเปิดเผยข้อมูลที่ไม่จำเป็น งานวิจัย

ของเบญญาภา ทองเมืองหลวง (Benyapa Thongmuangloun, 2018) และปกป้อง ศรีสนธิ (Pokpong Srisanit, 2018, pp.150-181) ต่างยืนยันในประเด็นนี้ โดยชี้ว่าความล่าช้าในการปรับสถานะข้อมูล เช่น การไม่ฟ้องหรือยกฟ้อง มักเกิดจากการขาดกลไกกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาตัวอย่างจากประเทศพัฒนาแล้ว เช่น อังกฤษ หรือสิงคโปร์ จะพบว่ามีการจัดลำดับความร้ายแรงของความผิดของเยาวชน การแยกฐานข้อมูลเฉพาะ ตลอดจนกลไกป้องกันการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ชอบ ผู้วิจัยจึงเสนอว่าประเทศไทยควรเร่งพัฒนาแนวทางเฉพาะในการบริหารจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรมของเยาวชน โดยกำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูลอย่างจำแนกชัดเจน แยกระหว่างข้อมูลที่จำเป็นต้องต่อประโยชน์สาธารณะกับข้อมูลที่ควรได้รับความคุ้มครองอย่างเคร่งครัด

อย่างไรก็ตาม แม้ข้อเสนอดังกล่าวจะสะท้อนแนวทางการปรับปรุงที่เหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติกลับพบอุปสรรคสำคัญด้านกฎหมาย และระเบียบที่ยังคงเป็นข้อจำกัดในการขับเคลื่อน แม้ว่าพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 จะกำหนดหลักการคุ้มครองสิทธิเด็ก แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการกลับไปใช้ชีวิตในการประกอบอาชีพของเยาวชน ดังนี้ (1) กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ระบุแนวทางการจัดเก็บหรือแยกทะเบียนประวัติของเยาวชนอย่างชัดเจน ส่งผลให้แต่ละหน่วยงาน เช่น ศาล อัยการ และตำรวจ ดำเนินการในลักษณะที่แตกต่างกัน บางหน่วยงานอาจเก็บรวมกับข้อมูลของผู้ใหญ่ ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงที่เยาวชนจะถูกตีตราหรือมีภาพลักษณ์ทางสังคม

ในทางลบได้ (2) อุปสรรคจากกฎหมายแรงงานที่ไม่มีบทบัญญัติชัดเจนห้ามการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานต่อผู้ที่เคยมีประวัติอาชญากรรมในวัยเยาวชน ส่งผลให้ผู้ประกอบการจำนวนมากยังใช้ประวัติอาชญากรรมเป็นเงื่อนไขในการปฏิเสธการจ้างงาน และ (3) ระเบียบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2566 ยังขาดความชัดเจนในการกำหนดขอบเขตและเงื่อนไขของผู้มีสิทธิเข้าถึงข้อมูล ทำให้มีความเสี่ยงต่อการนำข้อมูลไปใช้ในทางที่อาจจะเมิดสิทธิเด็กและเยาวชน

ข้อค้นพบทั้งหมดนี้สะท้อนว่า การคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนในบริบทของการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กับการส่งเสริมความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม ควบคู่เสริมสร้างโอกาสในการกลับคืนสู่สังคมอย่างแท้จริง

■ บัณฑิตเห็น

ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายรวมทั้งมาตรการคุ้มครองสิทธิของเด็กกับเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอย่างชัดเจน แต่ข้อจำกัดทั้งในด้านโครงสร้างกฎหมาย แนวทางปฏิบัติ ตลอดจนระบบบริหารจัดการข้อมูล ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิ รวมถึงโอกาสของเยาวชนที่เคยกระทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการกลับคืนสู่สังคมและการเข้าถึงโอกาสในตลาดแรงงาน

การเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่ขาดความเป็นธรรม พร้อมทั้งไม่มีมาตรฐานชัดเจนก่อให้เกิดการตีตราและการเลือกปฏิบัติซึ่งไม่เพียงขัดแย้งกับหลักการฟื้นฟูตามกฎหมายที่มีอยู่ แต่ยังละเมิดต่อหลักสิทธิมนุษยชนสากลที่ประเทศไทยให้คำมั่นไว้

ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาแนวทางที่มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสังคมกับการส่งเสริมศักยภาพของเด็กหรือเยาวชน รวมถึงการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลการเสริมสร้างกลไกกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการวางหลักเกณฑ์อย่างรอบด้านจึงเป็นภารกิจเร่งด่วนที่จะช่วยลดผลกระทบทางลบ พร้อมส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมในระยะยาว

การดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวไม่เพียงสร้างความเป็นธรรมและความไว้วางใจในระบบยุติธรรมไทย แต่ยังแสดงถึงความสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยในการคุ้มครองสิทธิเด็กกับเยาวชน อีกทั้งช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของประเทศในเวทีโลกในฐานะผู้เคารพหลักสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง

■ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จัดตั้งทะเบียนประวัติอาชญากรแยกเฉพาะสำหรับเด็กและเยาวชน ควรกำหนดให้มี “ทะเบียนประวัติผู้กระทำความผิดในวัยเด็กและเยาวชน” แยกออกจากทะเบียนของผู้ใหญ่อย่างชัดเจนผ่านการปรับปรุงระเบียบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พร้อมทั้งระบุนิยาม ขอบเขต วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บ

และระยะเวลาการเก็บรักษา เพื่อป้องกันผลกระทบเชิงลบที่อาจก่อให้เกิดการตีตราทางสังคม และช่วยลดอุปสรรคในการกลับคืนสู่สังคมของบุคคลกลุ่มนี้ในระยะยาว

2. ทบทวนนโยบายการบันทึกลายนิ้วมือของเด็กหรือเยาวชน ควรดำเนินการบันทึกลายนิ้วมือเฉพาะกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งฟื้นฟูอย่างเป็นทางการแล้ว เพื่อไม่ให้เกิดการเก็บข้อมูลลายนิ้วมือในช่วงก่อนมีคำตัดสินกลายเป็นการตีตราทางอ้อมต่อผู้ที่ยังมิได้รับการพิสูจน์ความผิดตามกฎหมาย ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวยังส่งเสริมหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ รวมไปถึงช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมในระดับนโยบายสาธารณะ

3. แก้ไขกฎหมายแรงงานเพื่อกำหนดบทบัญญัติว่าด้วยการไม่เลือกปฏิบัติ ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในกฎหมายแรงงานที่กำหนดให้นายจ้างไม่มีสิทธิปฏิเสธการจ้างงานเพียงเพราะผู้สมัครเคยกระทำความผิดในช่วงวัยเยาวชน โดยเฉพาะในกรณีที่บุคคลนั้นผ่านกระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูตามกฎหมายแล้ว เพื่อเปิดโอกาสให้สามารถเข้าถึงระบบการจ้างงานภายใต้หลักความเป็นธรรมและความเท่าเทียม

4. ส่งเสริมมาตรการจูงใจภาคเอกชนในการจ้างงาน รัฐควรจัดให้มีมาตรการส่งเสริม เช่น การลดหย่อนภาษี หรือการอุดหนุนค่าจ้างเพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการเปิดรับเยาวชนผู้เคยกระทำความผิดเข้าสู่ระบบการจ้างงานในฐานะที่เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป พร้อมส่งเสริมกิจกรรมสร้างความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน ตลอดจนจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบการ

■ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. พัฒนาแนวทางปฏิบัติร่วมระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ควรมีการจัดทำแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานที่รับผิดชอบควรเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมคุมประพฤติ หรือศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมของเยาวชน โดยเน้นการจำกัดการเข้าถึงเฉพาะในกรณีที่มีความจำเป็นทางกฎหมาย พร้อมกำหนดกลไกติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชุมประสานงานรายไตรมาส และการรายงานผลต่อคณะกรรมการกำกับดูแลข้อมูลเยาวชน อีกทั้งควรมีระบบประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับหลักความเป็นธรรมและการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของเยาวชน

2. พัฒนาระบบฐานข้อมูลแยกส่วน (Segmented Database) ควรพัฒนาระบบจัดการข้อมูลที่แยกประวัติของเด็กและเยาวชนออกจากข้อมูลของผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ พร้อมกำหนดระดับการเข้าถึงที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบควรเป็นกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และฝ่ายสารสนเทศของกรมคุมประพฤติ เพื่อป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสิทธิหรือโอกาสในการดำเนินชีวิตของเยาวชน นอกจากนี้

การออกแบบระบบดังกล่าวควรคำนึงถึงความเสี่ยงในการเลือกปฏิบัติ รวมถึงต้องมีมาตรการรับรองความปลอดภัยของข้อมูล เช่น การเข้ารหัสข้อมูล และการกำหนดสิทธิ์เข้าถึงตามบทบาท เพื่อสร้างสมดุลระหว่างความจำเป็นในการใช้ข้อมูลกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลอย่างรอบด้าน

3. จัดอบรมเสริมสร้างความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายสืบสวน สอบสวน รวมถึงบุคลากรจากหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานที่รับผิดชอบควรเป็น กรมคุมประพฤติ และศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็ก มาตรฐานการจัดการข้อมูลส่วนบุคคล และหลักการไม่เลือกปฏิบัติ อันจะช่วยให้กระบวนการเปิดเผยข้อมูลเป็นไปอย่างรอบคอบเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน โดยไม่ละเมิดโอกาสของเด็กและเยาวชนในการกลับคืนสู่สังคม

4. ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่ภาคเอกชน ภาครัฐควรดำเนินการจัดเวทีความร่วมมือและกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชน รวมถึงแนวทางการฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเป็นกระทรวงแรงงาน ร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสมาคมผู้ประกอบการภาคเอกชน เพื่อช่วยลดอคติที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกระบวนการสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งส่งเสริมโอกาสในการจ้างงานให้เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมภายใต้กรอบความรับผิดชอบทางสังคมของภาคธุรกิจ

■ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ครั้งต่อไป

1. ขยายกลุ่มตัวอย่างให้หลากหลายมากขึ้น ควรเพิ่มกลุ่มจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนภาคประชาสังคม เพื่อสะท้อนมุมมองกับปัญหาที่หลากหลาย เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม ของเยาวชนในบริบทการจ้างงานอย่างรอบด้าน

2. ศึกษาบทบาทของหน่วยงานกำกับดูแล แรงงานอย่างลึกซึ้ง การวิจัยควรเน้นวิเคราะห์ บทบาทของหน่วยงานกำกับดูแล เช่น กรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน ในการสร้างกลไกเพื่อให้ เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมสำหรับการเปิดเผยข้อมูล ประวัติอาชญากรรมของเยาวชน เพื่อให้เกิด ความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิตลอดจน การรักษาความปลอดภัยของสถานประกอบการ

3. พัฒนาระบบสารสนเทศกับเทคโนโลยี การจัดการข้อมูล ควรศึกษาวิธีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศขั้นสูงมาใช้ในการจัดเก็บ รวมถึง ควบคุมการเข้าถึงข้อมูล เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยพร้อมป้องกันการละเมิดสิทธิ อย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิจัยผลกระทบระยะยาวของการเปิดเผย ข้อมูลในบริบทต่าง ๆ ควรติดตามและวิเคราะห์ ผลต่อชีวิตของเยาวชนผู้เคยกระทำผิด ทั้งในแง่ การจ้างงาน ความมั่นคงทางจิตใจ รวมถึง การกลับคืนสู่สังคม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับ ปรับปรุงนโยบายกับแนวทางปฏิบัติ

5. ศึกษาเปรียบเทียบกรอบกฎหมาย และนโยบายในระดับสากล พิจารณาแนวทาง พร้อมกรอบกฎหมายจากประเทศที่มีระบบ เปิดเผยข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำ

บทเรียนมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบท ประเทศไทย

6. พัฒนาแนวทางการสื่อสารรวมทั้ง สร้างความเข้าใจในภาคเอกชน ควรศึกษาวิธี ส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อเยาวชนผู้เคย กระทำผิด โดยมุ่งสร้างความเข้าใจในภาคธุรกิจ เพื่อเพิ่มโอกาสในการจ้างงานอย่างเป็นธรรม

■ การนำไปใช้ประโยชน์

ผลงานวิจัยนี้มีความสำคัญต่อการส่งเสริม ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหากับข้อจำกัด ในการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม ของเยาวชนในบริบทการจ้างงานภาคเอกชน นอกจากนี้จะช่วยให้หน่วยงานทั้งภาครัฐกับ ภาคเอกชนตระหนักถึงความซับซ้อนของปัญหา ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ใช้เป็นกรอบแนวทางสำหรับพัฒนา นโยบายหรือมาตรการที่เหมาะสม หน่วยงาน เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน สามารถ นำผลศึกษานี้ไปออกแบบหรือปรับปรุงนโยบาย ให้สอดคล้องหลักสิทธิมนุษยชน พร้อมสร้าง ความเป็นธรรมในระบบ

2. สนับสนุนการพัฒนากระบวนการข้อมูล ร่วมกับกลไกควบคุมการเข้าถึงข้อมูล ผลวิจัยนี้ ช่วยวางรากฐานสำหรับออกแบบระบบจัดการ ข้อมูลอย่างปลอดภัย รวมทั้งลดความเสี่ยง จากการใช้ข้อมูลในทางที่อาจส่งผลเสียต่อโอกาส ของเยาวชน

3. ส่งเสริมการรับรู้และปรับทัศนคติ ในภาคเอกชน ภาคธุรกิจสามารถนำข้อเสนอแนะ

ไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับวิธีคัดเลือกบุคลากร โดยมุ่งลดอคติที่มีต่อเยาวชนผู้เคยกระทำผิด เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ครอบคลุม

4. เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยหรือโครงการ พัฒนาต่อยอด นักวิจัยกับผู้สนใจสามารถ นำกรอบแนวทางจากผลงานนี้ไปต่อยอด โดยเฉพาะในประเด็นด้านเทคโนโลยีการจัดการ ข้อมูล ผลกระทบทางสังคม หรือประเด็น นโยบายแรงงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเยาวชน

5. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความจำเป็น ในการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน รวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อร่วมกันสร้างระบบที่มีประสิทธิภาพควบคู่ ความเป็นธรรม ซึ่งจะช่วยให้ฟื้นฟูพร้อมคืนโอกาส ให้เยาวชนได้อย่างแท้จริง

■ บรรณานุกรม

- Aranee Vivatthanaporn. (2017). *Model of juvenile organization management model for order and judgments in Juvenile and Family Court* (Unpublished doctoral dissertation). Thammasat University.
- Becker, H. S. (1963). *Outsiders: Studies in the sociology of deviance*. Free Press.
- Benyapa Thongmuangloun. (2018). *Criminal records management in criminal justice system* (Unpublished doctoral dissertation). Thammasat University.
- Department of Disease Control. (2024). Model development of COVID-19 Factory prevention and control in Phra Nakhon Sri Ayutthaya Province. *Journal of Medical and Public Health Region 4*, 14(1), 172-181.
- Jakgrin Suwannamai. (2021). *The criminal record of child or youth convicted of offense and special measures in lieu of criminal proceeding* (Unpublished master's thesis). Dhurakij Pundit University.
- Kingkan Petcharanun. (2022). *The study of repeated offenses in juvenile's narcotics cases: The case study of juvenile observation and protection center in suratthani* (Unpublished master's thesis). Rangsit University.
- Office of Labour Economic, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Labour. (2024). *Thai labour market early warning system: Q1/2024* [Report]. <https://warning.mol.go.th/uploadFile/pdf/pdf-2024-03-20-1710903858.pdf>
- Office of the Board of Investment. (2024, September 23). *BOI supports Hana-PTT in establishing Thailand's first chip factory* [Press release]. https://www.boi.go.th/upload/content/PR129_2567TH.pdf
- Piyaluk Potiwan & Kittikorn Bumroongboon. (2016). *Guidelines for managing social welfare and social work's management approach for children and youths welfare of maha sarakham Children and Youth*

- Council* [Research report]. Mahasarakham Rajabhat University.
- Pokpong Srisanit. (2018). The reform of criminal records and the concept of proportionate sentencing for offenders. *In Proceedings of the 16th National Justice Administration Academic Conference: Advancing Justice, Reducing Inequality* (pp. 150-181). IMPACT Muang Thong Thani.
- Saranya Lartsatwattana. (2017). *Process of treatment and rehabilitation in the juvenile and family courtily* (Unpublished doctoral dissertation). Thammasat University.
- Schwab, K. (2016). *The fourth industrial revolution*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/about/the-fourth-industrial-revolution-by-klaus-schwab/>

